

Kunst, wiskunde en spiritualiteit... Francesca Ferreri biedt toegang tot een hoger bewustzijn

Benedict Vandaele
Foto's: Laure Cottin Stefanelli

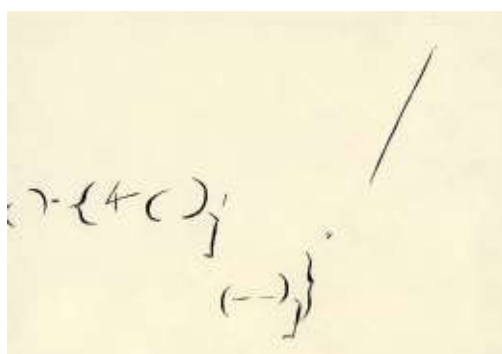
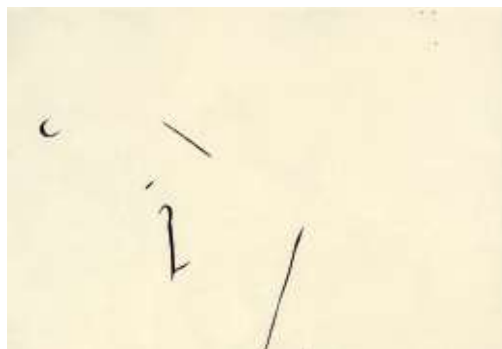
Hoe restauratie, zowel conceptueel als technisch, nieuwe kwaliteiten kan bieden aan bestaande objecten staat centraal in Francesca Ferreri's artistieke praktijk. Recent studeerde de Italiaanse kunstenaar af aan het HSK in Gent, ook de plaats waar ik haar verschillende keren ontmoette. Tijdens de Open Studios 2019 was de opstelling van haar kunstwerken de aanleiding tot een boeiend gesprek: hoe kunnen kunst, spiritualiteit en wiskunde met elkaar verbonden zijn?

In het atelier bemerk ik tientallen abstracte sculpturen en tekeningen. De kunstwerken pretenderen niet esthetische objecten te zijn en komen raadselachtig en soeverein over. Wat ze verbindt is de vormelijke verwantschap met het teken x. Een teken met uiteenlopende connotaties dat naargelang zijn context een bepaalde functie bekleedt. Vanuit mijn leefwereld associeerde ik het teken met wiskunde. x als de meest courante notatie voor het argument van een functie.

Het telkens terugkeren van het teken X doet eveneens denken aan een repetitieve mantra. Mantra's kunnen de vorm aannemen van een gedicht, een woord, een uitspraak of een lettergreep. Ze worden in verschillende religies, als het hindoeïsme en boeddhisme, gebruikt tijdens meditaties, offerplechtigheden of trouwceremonies. Naargelang de strekking hebben de keurig uitgesproken mantra's een bepaald doel voor ogen: het verkrijgen van mystieke vermogens, het verwerven van Gods genade, het zuiveren van de geest of in trance komen. De opstelling van de kunstwerken voelde daarom aan als een beeldend equivalent voor de recitatie van een mantra. Tijdelijk vertoeven in het atelier van Francesca maakte voor mij die mysterieuze sfeer voelbaar.

Verborgene universum

De geschiedenis toont aan dat het raakvlak tussen spiritualiteit en wiskunde geen nieuw gegeven is. Hoe beide domeinen met elkaar vervlochten zijn, houdt een groep wiskundigen en theologen al enkele millennia in de greep. Tegelijkertijd merkt de Duitse theoloog en wiskundige Volker Kessler op dat de

Francesca Ferreri
Primo Movimento, 2019

kloof tussen beide, en met uitbreiding alle disciplines sinds de moderne tijd, steeds groter werd. De Griekse oudheid is een periode waarin wiskunde en spiritualiteit nauw met elkaar verbonden waren. Zo was Pythagoras overtuigd dat nummers en formules een spiritueel doel hebben. Voor de pythagoreeërs stond het beoefenen van wiskunde gelijk aan de studie van God en zijn creatie. Plato daarentegen beschouwde mathematisch doorgronden als een belangrijke eerste stap om te kunnen contempleren over goddelijke principes.

Francesca maakt regelmatig gebruik van het mathematische jargon als een stapsteen naar een hogere wereld. Haar video *Primo Movimento* bestaat uit een opeenvolging van beelden met mathematische, muzikale en linguïstieke tekens. De beelden komen over als raadsels en een eenduidige betekenis

Francesca Ferreri
HISK Open Studios 2019

ontbreekt op het eerste gezicht. De tekens, maar tevens de kunstwerken in het atelier, verschijnen als patronen die toegang geven tot een verborgen universum. Net als een ongeziene ster die wacht om ontdekt te worden.

Drie fases

Hoe kunnen Francesca en een wiskundige nu een gelijkaardige spirituele flow ervaren? Een mogelijk antwoord op deze vraag kun je vinden door hun werkproces onder de loep te nemen. Zowel kunstenaars als wiskundigen getuigen over drie cruciale fases voor de totstandkoming van een artistieke creatie of een wiskundig bewijs. Alles begint met een uitgebreide voorbereidingstijd waarin bepaalde thema's of domeinen worden bestudeerd. Een of meerdere onderzoeksvragen komen hierbij bovendrijven en de belangrijkste parameters worden geformuleerd. Vervolgens breekt een moeizame periode aan waarin het studieproces volledig wordt verstoord. De inspanningen leiden niet tot het gewenste resultaat en gefrustreerd legt de kunstenaar of de wiskundige het initiatief opzij. Daarna volgt een tijdspanne waarin de geleverde arbeid onbewust blijft nawerken in het brein. Onverwacht bereikt dit proces plots zijn hoogtepunt en ervaart de schepper een verhoogd bewustzijn. Een mentale staat die ervoor zorgt dat de kunstenaar en de wiskundige de oplossing vinden om hun werk finaal vorm te geven.

Enigszins verbluft verliet ik het atelier van Francesca Ferreri. Aanvoelen hoe kunst, wiskunde en spiritualiteit met elkaar verbonden zijn, was een bijzondere ervaring. Een discussie over het onderwerp is sowieso exceptioneel, maar dat we erin slaagden om elkaars visie te versterken over deze merkwaardige drie-eenheid, was een extra kers op de taart. Dankbaar om deze ontmoeting kijk ik uit naar het ongetwijfeld intrigerende werk dat deze kunstenaar ons in de toekomst nog zal bieden.

Francesca Ferreri
Island of Multiple Bridges, 2019

